

GETTYJEV INSTITUT ZA KONZERVACIJU

(The Getty Conservation Institute; 1200 Getty Center Drive, Suite 700, Los Angeles, CA 90049-1684, USA; tel: 310 440-7325; fax: 310 440-7702; Web site adress: <http://www.getty.edu/gci>)

Gettyjev institut za konzervaciju radi na međunarodnoj razini na promicanju poštivanja i zaštite svjetskog kulturnog naslijeđa kako bi ne samo oplemenilo već i koristilo sadašnjim i budućim generacijama. Institut je operativni program Zaklade J. Paula Gettyja (*The J. Paul Getty Trust*). Osim Instituta zaklada ima još i sljedeće programe: Gettyjev muzej (*the J. Paul Getty Museum*); Gettyjev istraživački institut za povijest umjetnosti i čovjekoljubivih djela (*The Getty Research Institute for the History of Art and the Humanities*); Gettyjev informacijski institut (*the Getty Information Institute*); Gettyjev institut za obrazovanje na području umjetnosti (*the Getty Education Institute for the Arts*); Gettyjev središnji institut za upravljanje muzejima (*the Getty Leadership Institute for Museum Management*); Gettyjev program za potporu (*the Getty Grant Program*).

Gettyjev institut za konzervaciju osnovan je 1982. godine s ciljem da unaprijedi konzervaciju u svijetu. Na temelju uvjerenja da je interdisciplinarnost najbolji pristup konzervaciji, Institut objedinjuje znanja konzervatora, znanstvenika i povjesničara umjetnosti. Kombiniranjem vlastitih aktivnosti i suradnje u pothvatima s drugim organizacijama, Institut igra ulogu katalizatora što bitno doprinosi konzervaciji kulturnog naslijeđa.

U srpnju 1985. godine GCI je preselio iz Malibua u novu zgradu u Marini del Rey i ta se godina uzima kao godina utemeljenja Instituta. Dvokatnica površine 2.500 m² omogućila je tadašnjem direktoru¹ i namještenicima upravljanje GCI programima iz središnjice, a istodobno i proširenje djelatnosti kroz nove programe i aktivnosti. Nastavljena je tijesna suradnja Instituta s Gettyjevim muzejom i ostalim programima Gettyjeve zaklade. Nova je lokacija približila GCI istaknutim muzejima, istraživačkim laboratorijima i sveučilištima u Los Angelesu.

U novoj je zgradi prostor podijeljen između ureda za namještenike, analitičkog istraživačkog laboratorija i knjižnice. Laboratorij je opremljen suvremenom opremom za kemijsko-fizikalna ispitivanja materijala koji se koriste u konzervaciji te za razvoj novih postupaka i tehnika konzervacije. GCI knjižnica je dio centraliziranog bibliotečnog sustava u Gettyjevom centru za povijest umjetnosti i čovjekoljubivih djela koja je 1985. godine posjedovala više od 250.000 svezaka. U ovom odjelu prikupljena su djela s područja konzervacije, povijesti zaštite i odgovarajućih znano-

---

¹ Luis Monreal bio je prvi direktor Gettyjeva instituta za konzervaciju, a izabran je 1985. godine, prigodom useljenja Instituta u novu zgradu u Marini del Rey.

sti i tehnologija. Ovaj je odsjek utemeljen 1985. godine kao podrška programima GCI-a, a 1989. godine imao je npr. oko 12.000 naslova.

Institut je od početka planirao unapređivanje znanstvenih istraživanja, povećavanje mogućnosti izobrazbe na području konzervacije i jačanje veza među stručnjacima na tom području. GCI ostvaruje ove ciljeve kroz tri glavna programa: ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE, OBRAZOVANJE i DOKUMENTACIJU, a ovi su potpomognuti još i posebnim projektima i aktivnostima.

Znanstveno-istraživački program započet je 1983. godine u Gettyjevom muzeju u Malibuu, a po useljenju GCI-a u novu zgradu program se ostvaruje u oba laboratorija. Program obuhvaća tri glavna područja djelovanja: istraživanje materijala i metoda u konzervaciji, istraživačke službe za Muzej i istraživanja mogućih primjena novih tehnologija u konzervaciji. Osim vlastitih istraživanja GCI sudjeluje i u istraživačkim projektima izvan kuće. Prioritet se daje istraživačkim projektima koji rješavaju urgentne probleme na području konzervacije na međunarodnoj razini, a pritom se pazi da se ne obavljaju istraživanja koja se već drugdje provode.

Program izobrazbe počeo se oblikovati 1985. godine. Temelji se na suradnji i s drugim institucijama. GCI sponzorira stručne seminare, radionice i tečajeve kako na praktičnoj tako i na teoretskoj razini. Educiranje na području primjene novih znanstvenih metoda i dokumentacijskih tehnika također su dio ovoga Programa.

Dokumentacijski program započet je 1983. godine s ciljem da pospješi mogućnosti međunarodne razmjene informacija. Za početak su iskorištene mogućnosti već postojećih računalnih baza podataka. Potom se radilo na njihovom proširenju i razvoju novih informacijskih sustava. Informacije nastale u Programima znanstvenih istraživanja i obrazovanja unose se u bazu podataka u želji da doprinesu konzervatorskoj praksi na svim područjima u svijetu. Godine 1996. GCI se uključuje na Internet.

Izdavački odjel u GCI-u utemeljen je 1986. godine, s ciljem publiciranja rezultata rada Instituta, a 1988. započinje objavljivati i rezultate znanstvenih istraživanja. Do danas je izašlo više desetaka naslova. Prvi objavljeni naslov "Priroda konzervacije: utrka s vremenom" Philipa Warda bio je uvod u filozofiju i metode konzervacije. Među kasnijim izdanjima ima i onih koja su značajna i za područje zaštite pisane baštine.

U ljeto 1996. godine Gettyjev institut za konzervaciju prvi je od programa Gettyjeve zaklade koji se seli u Gettyjev centar u Los Angelesu. To je trajni smještaj izgrađen za sve programe Zaklade. Dovođenje Centra planirano je za 1997. godinu, a zajednički smještaj omogućit će unapređivanje postojeće suradnje među Programima te razvijanje zajedničkog programiranja, projekata i izložaba. Preseljenje u Gettyjev centar nije za GCI samo promjena lokacije, već i pristupa shvaćanju radnog

prostora. U želji da olakša GCI-ev multidisciplinarni pristup projektima i poveća komunikaciju među namještenicima, GCI-ev prostor u istočnom dijelu Centra oblikovan je u obliku otvorenih radnih prostora, a ne zatvorenih ureda. Kao prilog za ohrabrivanje namještenika da među sobom podijele rezultate svojih istraživanja, načinjeno je mnogo prozora koji osiguravaju prirodnu dnevnu rasvjetu. Male dvorane za sastanke koji se svakodnevno održavaju smještene su u radnom prostoru. Omeđene su staklenim zidovima kako bi se omogućilo dnevno svjetlo, a nazočnima dalo osjećaj otvorenoga prostora.

Gettyjev institut za konzervaciju stekao je na međunarodnom planu ogroman ugled na temelju rezultata svojega rada i istraživanja. Ogroman je i njegov doprinos razvoju konzervacije kao znanosti te obrazovanju novih generacija konzervatora. Stoga je veoma važno uspostaviti suradnju s ovim Institutom, ne samo kroz praktično usavršavanje naših stručnjaka u njegovim laboratorijima, već i povezivanje s njegovom bazom podataka na Internetu.

Tatjana Mušnjak